

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.410.033.05.2018

Pani
Joanna Łaska
Dyrektor
Szkoły Podstawowej Nr 17
w Tychach
ul. Begonii 5
Tychy

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/027 Zmiany w systemie oświaty

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa Nr 17 w Tychach ¹ ul. Begonii 5.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Joanna Łaska, Dyrektor, od dnia 1 września 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Przygotowanie i wdrożenie zmian w systemie oświaty.2. Zmiany warunków lokalowych i organizacyjnych w związku ze zmianami systemu oświaty.3. Współpraca z instytucjami przy wprowadzaniu zmian w systemie oświaty.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2018 (do czasu zakończenia kontroli oraz ewentualnie okres wcześniejszy, jeżeli będzie miał wpływ na kontrolowaną działalność).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę Kontrolerzy	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach. <ul style="list-style-type: none">– Joanna Paliga, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LKA/346/2018 z 20 listopada 2018 r.– Magdalena Śleziak, inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr LKA/330/2018 z 26 października 2018 r.– Izabela Pilarek, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LKA/334/2018 z 5 listopada 2018 r.

(akta kontroli str.1-9)

¹ W dalszej części zwana: „Szkołą” lub „SP Nr 17”.

² Dz. U. z 2017 r. poz. 524 ze zm., zwana dalej: „ustawą o NIK”.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Dyrektor Szkoły rzetelnie przygotowała wdrożenie w SP Nr 17 zmian wynikających z reorganizacji systemu oświaty. Na bieżąco informowała społeczność szkolną o wprowadzanych zmianach wynikających z ustawy dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁴ oraz przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe⁵ i z wyprzedzeniem podjęła działania przygotowawcze do właściwego funkcjonowania Szkoły w warunkach nowego ustroju, w tym zapewniła przeszkolenie nauczycieli w zakresie wprowadzanych zmian. Podjęła również skuteczną współpracę w tym zakresie, m.in. z Kuratorium Oświaty, Ministerstwem Edukacji Narodowej oraz organem założycielskim, której wynikiem było m.in. doposażenie Szkoły. Dyrektor zwiększyła liczbę odpowiednio wykwalifikowanych nauczycieli adekwatnie do większej liczby oddziałów, a kształcenie prowadzono na podstawie prawidłowo dopuszczonych programów nauczania i podręczników szkolnych. Szkoła została wyposażona w sposób umożliwiający realizację podstawy programowej 2012⁶ i 2017⁷ roku, a meble, w tym ławki i krzesła dla uczniów były dostosowane do zróżnicowanego ich wzrostu.

NIK zauważa jednak, że wskaźnik zmianowości nieznacznie wzrósł, a sposób organizacji zajęć w obecnym roku szkolnym zmienił się na niekorzyść w stosunku do okresy przed wprowadzeniem zmian w systemie oświaty i nie we wszystkich przypadkach uwzględnił on zasady higieny pracy umysłowej, gdyż zwiększyła się rozpiętość godzin w jakich prowadzone były zajęcia, a w przypadku obecnych klas VII i VIII stwierdzono przypadki organizacji zajęć wymagających koncentracji po szóstej godzinie lekcyjnej. Zmniejszyła się także dostępność sal dedykowanych danemu przedmiotowi⁸. W roku szkolnym 2018/2019 pomimo posiadania pracowni przedmiotowych, żadna lekcja w tygodniu czterech z 18 przedmiotów nie odbywała się w tych pomieszczeniach, podczas gdy w roku 2016/2017 sytuacje takie nie wystąpiły. Pogorszyła się również dostępność toalet dla uczniów.

Stwierdzona nieprawidłowość polegała na tym, że od 28 listopada 2017 r. do 28 listopada 2018 r. Szkoła funkcjonowała na podstawie statutu, który nie zawierał części z elementów wymaganych art. 98 ustawy Prawo oświatowe, takich jak określenie organizacji współdziałania ze stowarzyszeniami lub innymi organizacjami w zakresie działalności innowacyjnej, organizacji pracowni szkolnych, organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego i sposobu organizacji i realizacji działań w zakresie wolontariatu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie i wdrożenie zmian w systemie oświaty

Opis stanu faktycznego

1.1.

Dyrektor SP Nr 17 podjęła działania przygotowawcze do właściwego funkcjonowania Szkoły w warunkach nowego ustroju szkolnego. Wszystkie społeczności szkolne zostały poinformowane o planowanych zmianach w systemie oświaty i wynikających z tego zadań dla uczestników procesu dydaktyczno-wychowawczego, i tak:

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 996, ze zm., dalej: „Prawo oświatowe”.

⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 60, ze zm., dalej: „Przepisy wprowadzające”.

⁶ Określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. poz. 977, ze zm.), dalej: „podstawa programowa z 2012 roku”.

⁷ Określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. poz. 356 ze zm.), dalej: „podstawa programowa z 2017 roku”.

⁸ Dalej: „pracownie”.

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

- Dyrektor, zgodnie z art. 234 ust. 1 i 2 ustawy Przepisy wprowadzające, poinformowała pisemnie¹⁰ wszystkich pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych, że z dniem 1 września 2017 r. zatrudnieni w dotychczasowej sześciolletniej szkole podstawowej pracownicy staną się pracownikami zatrudnionymi w ośmioletniej szkole podstawowej,
- Dyrektor na sześciu zebraniach Rady Pedagogicznej przedstawiła założenia zmian w systemie oświaty nauczycielom, a na zebraniach ogólnych z rodzicami w poszczególnych poziomach klas przekazała podstawowe informacje na ten temat. Wychowawcy na spotkaniach z rodzicami uczniów poszczególnych klas (tj. I-VI) przekazywali informacje dotyczących procesu wdrażania zmian¹¹ oraz zapoznali rodziców z listem Minister Edukacji Narodowej dotyczącym wprowadzanych zmian,
- uczniowie poszczególnych klas uzyskali wiedzę o zmianach w systemie oświaty w szkole (na godzinach wychowawczych).

Informacje o zmianach w systemie oświaty były także zamieszczone na stronie internetowej SP Nr 17.

Jak wyjaśniła Dyrektor Szkoły, nie odnotowano żadnych niepokojów czy protestów związanych ze zmianami w systemie oświaty.

(akta kontroli str. 10-41)

1.2.

Dyrektor Szkoły ustaliła nowe plany nauczania na rok 2017/2018, które były dostosowane do nowej podstawy programowej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla szkół publicznych¹².

(akta kontroli str. 44-45)

Dyrektor ustaliła organizację Szkoły¹³, dokonała korekty planu finansowego Szkoły na rok 2017 oraz sporządziła projekt planu finansowego na rok 2018 i 2019. Kadra kierownicza SP Nr 17 oraz nauczyciele brali udział w szoleniach przygotowujących do podjęcia działalności dydaktyczno-wychowawczej po zmianach.

(akta kontroli str. 42-43, 133-150, 195-245a)

W SP Nr 17 nie zmienił się profil nauczania. Przed wprowadzeniem zmian była ona szkołą podstawową sześcioklasową (bez gimnazjum), a po wprowadzeniu zmian została szkołą podstawową ośmioklasową, dlatego nie wystąpiła konieczność zmian w zawartych uprzednio umowach czy konieczność przeprowadzenia inwentaryzacji majątku.

(akta kontroli str. 525-526, 612, 620)

W planie finansowym SP Nr 17 na rok 2017 Dyrektor uwzględniła zwiększenie środków finansowych na wynagrodzenia, podręczniki, pomoce dydaktyczne, co było związane z przejściem Szkoły z systemu szkoły sześcioklasowej w ośmioklasową. Korekty wprowadzane w czasie roku szkolnego 2017/2018, a budżetowego 2017, związane z wprowadzanymi zmianami w systemie oświaty dotyczyły przede wszystkim wydatków na dodatkowe wyposażenie szkoły w pomoce naukowe, wyposażenie pracowni, rządowy program „Aktywna tablica” i korekty wynagrodzeń. Pozostałe środki były przesuwane w ramach już istniejącego planu finansowego.

(akta kontroli str. 691-707)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

¹⁰ Pod koniec roku szkolnego 2016/2017 (z dniem 19 kwietnia 2017 r., pracownicy pisemnie potwierdzali odbiór przedmiotowych pism).

¹¹ W tym m.in. nowej sieci tyskich szkół, w tym o utworzeniu dwóch nowych szkół podstawowych SP Nr 13 i SP Nr 14, możliwości wyboru przez ucznia drugiego języka nowożytnego od klasy VII, powstania dodatkowych pracowni, zatrudnienia nauczycieli nowych przedmiotów, liczby godzin nowych przedmiotóww przyszłych klasach VII, nowych wymagań edukacyjnych w klasie pierwszej.

¹² Dz.U. 2017, poz. 703.

¹³ Ostateczny projekt arkusza organizacyjnego został przekazany do organu prowadzącego 9 kwietnia 2017 r., zatwierdzony został 26 maja 2017 r., Projekt arkusza organizacyjnego został przekazany do organu prowadzącego 16 kwietnia 2018 r., zatwierdzony został 29 maja 2018 r.

OCENA CZĄSTKOWA

Dyrektor rzetelnie przygotowała Szkołę do zmian związanych z reorganizacją systemu oświaty poprzez bieżące informowanie wszystkich społeczności szkolnych o wprowadzanych zmianach i podjęcie z wyprzedzeniem działań przygotowawczych do właściwego funkcjonowania jednostki w warunkach nowego ustroju szkolnego.

OBSZAR

2. Zmiany warunków lokalowych i organizacyjnych w związku z reorganizacją systemu oświaty

Opis stanu faktycznego

2.1. Zmiany warunków organizacyjnych

2.1.1.

SP Nr 17 funkcjonowała w kontrolowanym okresie na podstawie prawidłowo przyjętego Statutu z 2017 r.¹⁴, który zawierał elementy wymagane art. 98 Prawa oświatowego, poza określeniem w nim: organizacji współdziałania ze stowarzyszeniami lub innymi organizacjami w zakresie działalności innowacyjnej (art. 98 ust. 2. pkt 3 ww. ustawy), organizacji pracowni szkolnych (ust. 1 pkt 12), organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego (art. 98 ust. 1 pkt 16), sposobu organizacji i realizacji działań w zakresie wolontariatu (art. 98 ust. 1 pkt. 21), co zostało opisane w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 46-86, 108-109)

W Statucie uchwalonym¹⁵ w trakcie kontroli NIK (29 listopada 2018 r.), ww. braki zostały uzupełnione.

(akta kontroli str. 108-109)

2.1.2.

W związku z wprowadzoną od 1 września 2017 r. zmianą w systemie oświaty, w szkole zwiększyła się liczba oddziałów i w związku z tym zwiększono liczbę nauczycieli, dostosowując ją do potrzeb. W roku szkolnym 2016/2017 funkcjonowało 20 oddziałów, a zatrudnionych było 38 nauczycieli (41,21 etatów). W roku szkolnym 2017/2018 było zatrudnionych 51 nauczycieli (52,73 etaty) na 22 oddziały¹⁶, czyli o 34,2% więcej (zwiększenie etatów o 28,0%) niż w poprzednim roku szkolnym. W roku szkolnym 2018/2019 zatrudnionych było 55 nauczycieli (59,28 etatów) na 25 oddziałów¹⁷, czyli o 7,8% więcej (zwiększenie etatów o 12,4%) niż w roku 2017/2018.

Liczba uczniów (wg stanu na 30 września danego roku) wynosiła: 437w roku szkolnym 2016/2017, 463 – w roku szkolnym 2017/2018, i 494 w bieżącym roku szkolnym.

(akta kontroli str. 151, 246-254)

W kolejnych latach objętych kontrolą koszty wynagrodzeń na dzień 31 sierpnia kształtowały się następująco:

- 1 489,7 tys. zł w 2016 r.,

- 1 434,7 tys. zł w 2017 r.,

- 1 833,2 tys. zł 2018 r.

Koszty wynagrodzeń w 2018 r. w stosunku do 2017 r. wzrosły o 27,8%.

(akta kontroli str. 746)

W SP Nr 17 w latach objętych kontrolą nie zredukowano nauczycielom etatu poniżej pensum i nie pracowali w wymiarze większym niż 1,5 etatu.

(akta kontroli str. 708-713)

W SP Nr 17 wystąpiły w roku szkolnym 2017/2018 następujące zmiany w zatrudnieniu nauczycieli w stosunku do roku szkolnego 2016/2017:

¹⁴ Uchwałą nr 04/17/18 Rady Pedagogicznej SP nr 17 z dnia 30 listopada 2017 r. w sprawie zatwierdzenia zmian w Statucie Szkoły wprowadzono tekst ujednolicony Statutu Szkoły (obowiązuje od 30 listopada 2017 r.). Zmiany w statucie wynikały m.in. ze zmian w systemie oświaty.

¹⁵ uchwała Rady Pedagogicznej nr 2/18/19 – zał. nr 5.

¹⁶ W tym trzy klasy VII.

¹⁷ W tym trzy klasy VII i trzy VIII.

- wzrost liczby etatów w zakresie przedmiotów: muzyka (o 67,5%), zajęcia rewalidacyjne (o 115,7%), nauczyciel wspomagający (o 293,5%), matematyka (o 50,5%), wychowanie do życia w rodzinie (o 94,1%),
- pojawienia się nowych etatów: nauczanie indywidualne obowiązkowe realizowane indywidualnie (0,63 etatu), zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze (0,24 etatu), informatyka (0,45 etatu), technika (0,22 etatu),
- spadek liczby etatów w zakresie przedmiotów: zajęcia komputerowe (o 61,0%), zajęcia techniczne (o 34,9%).

Zmiany zatrudnienia w roku szkolnym 2018/2019 w stosunku do roku 2017/2018 obejmowały:

- wzrost liczby etatów w zakresie przedmiotów: fizyka (o 100%), język polski (o 60,7%), informatyka (o 95,6%), technika (o 150,0%), zajęcia rewalidacyjne (o 115,5 %), nauczyciel wspomagający (o 40,3%), doradztwo zawodowe (o 233,3%), matematyka(o 47 %), biologia (o 323,5%), integracja sensoryczna (o 127,3 %), chemia (o 106, %), wychowanie fizyczne (o 55,6%), język niemiecki (o 69,7 %), język rosyjski (o 100%), geografia (o 78,8%), psycholog (o 77,3%),
- spadek liczby etatów w zakresie przedmiotów: edukacja wczesnoszkolna (o 27,4%), zajęcia komputerowe(o 56,4 %), zajęcia techniczne (o 60,7%), historia i społeczeństwo (o 71,8%), przyroda (o 27,7%).

(akta kontroli str. 152)

W okresie objętym kontrolą wzrosty w zatrudnieniu nauczycieli poszczególnych przedmiotów wynikały z wydłużenia okresu nauki w szkole podstawowej i wynikającego z tego zwiększenia godzin lekcyjnych i wprowadzenia nowych przedmiotów¹⁸. Spadek w jednym przypadku, tj. edukacji wczesnoszkolnej, były efektem wprowadzonych zmian (w związku z przyjmowaniem do szkoły wyłącznie dzieci siedmioletnich, a nie jak wcześniej sześć- i siedmioletnich).

(akta kontroli str.152, 708-713)

W SP Nr 17 w latach objętych kontrolą nie zwolniono żadnego nauczyciela w trybie art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela¹⁹ w związku ze zmianami w systemie oświaty. W okresie tym Dyrektor SP Nr 17 wydał dwie zgody na przeniesienie nauczycieli²⁰ do innej szkoły w trybie art. 18 KN (obie w roku szkolnym 2017/2018).

W roku szkolnym 2016/2017 Szkoła nie otrzymała od organu prowadzącego żadnych poleceń związanych z uzupełnieniem czy dopełnieniem etatu nauczycielskiego. Natomiast w roku szkolnym 2017/2018 i bieżącym SP 17 otrzymała po cztery takie polecenia, które zostały zrealizowane²¹.

(akta kontroli str.612-620)

W roku szkolnym 2016/2017 ośmiu nauczycieli pracujących w SP Nr 17 zatrudnionych było w kilku placówkach jednocześnie²², z czego trzech posiadało w SP Nr 17 co najmniej pełny etat. Liczba ta uległa zwiększeniu w kolejnych latach: w roku szkolnym 2017/2018 było ich 16 (z czego pięciu pełnozatrudnionych w SP Nr 17), a w roku 2018/2019 – 18 (z czego pełnozatrudnionych w SP Nr 17 było osiem osób).

(akta kontroli str. 153-157)

¹⁸ tj. biologii i geografii, które zastąpiły przyrodę (w roku szkolnym 2017/2018 przyroda była w klasach IV,V i VI, a w roku 2018/2019 – w klasach IV i VI); od roku szkolnego 2017/2018 tj. fizyki, doradztwa zawodowego, chemii i drugiego języka obcego nowożytnego w klasach VII (w roku 2017/2018) i klasach VIII (w obecnym roku szkolnym) oraz EDB i WOS w obecnej klasie VIII.

¹⁹ Dz.U. z 2018 r. poz. 967. Zwanej dalej :” KN”.

²⁰ Języka polskiego i edukacji wczesnoszkolnej.

²¹ W roku szkolnym 2017/2018 trzy polecenia dotyczyły dopełnienia etatu (biologia, język polski, wychowanie fizyczne), a jedno - uzupełnienia etatu (plastyka); w roku szkolnym 2018/2019 trzy polecenia dotyczyły dopełnienia etatu (historia, geografia, język polski), a jedno - uzupełnienia etatu (plastyka).

²² tzw. wędrujących nauczycieli.

2.1.3.

W okresie objętym kontrolą nauczyciele SP Nr 17 posiadali kwalifikacje odpowiednie do realizowanych zajęć edukacyjnych²³.

(akta kontroli str.158-188, 192-194)

2.1.4.

We wszystkich latach objętych kontrolą zabezpieczono w planach finansowych Szkoły środki na doskonalenie zawodowe nauczycieli, których wykorzystanie wynosiło 100% w roku 2016²⁴ i 2017²⁵, a do 31 sierpnia 2018 roku - 35,6 % kwoty planowanych wydatków, która wynosiła 19,4 tys. zł (wydatkowano 6,9 tys. zł).

(dowód akta kontroli str. 110-112, 123-128)

2.1.5.

Łącznie w latach szkolnych 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019 - 57 nauczycieli (na 66 zatrudnionych w tym okresie) uczestniczyło w różnych formach doskonalenia zawodowego związanych ze zmianami w systemie edukacji. Dziewięć osób nie uczestniczyło w żadnym szkoleniu. Jak podała Dyrektor SP Nr 17 było to wynikiem korzystania przez dwie osoby z uprawnień rodzicielskich (urlipy: macierzyński, wychowawczy), dwóch nauczycieli na podstawie art. 18 KN zostało przeniesionych do innych placówek, a pięciu nauczycieli było zatrudnionych od 1 września 2018 r.

W okresie objętym kontrolą, nauczyciele SP Nr 17 zostali objęci doskonaleniem²⁶ zawodowym z zakresu związanego z wprowadzanymi zmianami w systemie edukacji, tj:

- 46 z 66 (69,7%) nauczycieli uczestniczyło w szkoleniach z zakresu pracy z uczniem w innym przedziale wiekowym,
- 49 z 66 (74,2%) nauczycieli uczestniczyło w szkoleniach z zakresu nowej podstawy programowej,
- 45 z 66 (68,2%) nauczycieli w szkoleniach z zakresu zmian systemowych.

(akta kontroli str. 195-242, 243-244)

2.1.6.

Liczba zrealizowanych godzin lekcyjnych była zgodna z ramowymi planami nauczania oraz arkuszem organizacyjnym Szkoły²⁷.

(skta kontroli str. 255-263)

W Szkole we wszystkich latach szkolnych przypadających w okresie objętym kontrolą, lekcje odbywały się w systemie zmianowym. W kolejnych latach szkolnych wskaźnik zmienowości nieznacznie wzrastał z 1,18 w roku 2016/2017, poprzez 1,22 w roku 2017/2018, do 1,31 w bieżącym roku szkolnym (wzrósł o 11% w stosunku do roku 2016/2017).

We wszystkich trzech latach szkolnych kontrolowanego okresu zajęcia dla klas I-III odbywały się w godzinach od 8.00 do 15.25. Zajęcia w tygodniu rozpoczynały się w różnych godzinach, np. od 8.00 w poniedziałek i od 11.45 we wtorek. Różnica w godzinach rozpoczęcia lekcji w kolejnych dniach najczęściej wynosiła 3 godziny lekcyjne, a maksymalnie 4 godziny²⁸ i nie zmieniła się istotnie na przestrzeni ww. lat.

Zajęcia klas IV-VI w roku szkolnym 2016/2017 odbywały się w godzinach od 8.00 do 15.25, w roku szkolnym 2017/2018 w godzinach od 8.00 do 16.15, a w roku 2018/2019 od 8.00 do 16.25. Różnica w godzinach rozpoczęcia lekcji w kolejnych dniach najczęściej wynosiła 1 godzinę lekcyjną, a maksymalnie 4 godziny (jeden przypadek) i nie zmieniła się istotnie na przestrzeni ww. lat²⁹. W przypadku klas VII i VIII różnica w godzinach rozpoczęcia lekcji w kolejnych dniach wynosiła maksymalnie 3 godziny lekcyjne³⁰.

(akta kontroli str. 263-391)

²³ Szczegółowym badaniem na podstawie dokumentacji źródłowej tj. akt osobowych i aneksu Nr 1 arkusza organizacyjnego (2018/2019) pod kątem prawidłowości powierzenia zajęć ze względu na posiadane przez nauczycieli kwalifikacje objęto 4 nauczycieli (tj. 10% z 33 nauczycieli klas IV-VIII), którym powierzono nauczanie w bieżącym roku szkolnym 2018/2019.

²⁴ Z planowanych 10.050 zł wydatkowano 10.049,95 zł.

²⁵ Z planowanych 20.591 zł wydatkowano 20.590 zł.

²⁶ W formie szkolenia i kursu.

²⁷ Na podstawie badania ilości realizowanych godzin lekcyjnych (wytypowanych przez kontrolera) w klasach IVa, VIa i VIIIa w roku 2017/2018.

²⁸ Na podstawie planów lekcji na rok 2016/2017 i 2018/2019 klas: Ib i IIIa.

²⁹ Na podstawie planów lekcji na rok 2016/2017 i 2018/2019 klas: IVa, Vc i VIb.

³⁰ Na podstawie planów lekcji na rok 2018/2019 klas: VIIc i VIIIb.

Odnosnie różnych godzin rozpoczynania lekcji w kolejne dni tygodnia Dyrektor wyjaśniła, że jest to skutkiem niewystarczającej liczby sal lekcyjnych w stosunku do liczby oddziałów.
(akta kontroli str. 276-279)

Sposób organizacji obowiązkowych zajęć w szkole w roku szkolnym 2018/2019 zmienił się na niekorzyść w stosunku do lat przed wprowadzeniem zmian w systemie oświaty: z początkiem września 2017 r. nowe klasy VII, a w kolejnym roku VII i VIII rozpoczynały zajęcia o godzinie 7.05, podczas gdy wcześniej Szkoła o tej godzinie zajęć nie prowadziła³¹.
(akta kontroli str. 264-265)

Dyrektor wyjaśniła, że przyczyną prowadzenia zajęć od godziny 7.05 była zwiększona liczba oddziałów i godzin lekcyjnych. Dodała, że rozwiązanie to umożliwi wcześniejsze kończenie zajęć przez klasy VII i VIII i prowadzenie większej ilości zajęć z wychowania fizycznego na sali gimnastycznej.
(akta kontroli str. 276-279)

Rozkład lekcji w ciągu był równomierny (pod względem liczby godzin i stopnia trudności przedmiotów³²). W przypadku klas VII i VIII stwierdzono, że w bieżącym roku szkolnym jedno na osiem zajęć wymagających zwiększonej koncentracji (matematyka, fizyka i chemia) w tygodniu, były realizowane po szóstej godzinie lekcyjnej³³.
(akta kontroli str. 265, 280-391)

Dyrektor wyjaśniła, że prowadzenie zajęć z matematyki na siódmej godzinie lekcyjnej było skutkiem prowadzenia ich przez jednego nauczyciela, co z kolei wynikało z faktu, że nie ma chętnych do pracy w tym charakterze.
(akta kontroli str. 276-279)

Przerwy lekcyjne w latach szkolnych 2016/2017 i 2018/2019 były przynajmniej 10-minutowe. Trzy przerwy były dłuższe: dwie 15-minutowe i jedna 20-minutowa.
(akta kontroli str. 263, 265)

Analiza dostępności pracowni³⁴ wykazała, że w roku szkolnym 2018/2019 w porównaniu do roku 2016/2017, dostępność 10 pracowni nie zmieniła się, dostępność sześciu spadła, a dwóch - wzrosła. Pomimo posiadania pracowni przedmiotowych, w bieżącym roku szkolnym występowały sytuacje, gdy dana klasa nie miała żadnej lekcji w pracowni. Dotyczyło to IVa (z 5 lekcji języka polskiego i 2 lekcji przyrody, żadna z tych lekcji nie odbywa się w pracowni), VIIa (z 2 lekcji geografii, żadna nie odbywa się w pracowni) i VIIIb (z 3 lekcji języka angielskiego, żadna nie odbywa się w pracowni). W roku szkolnym 2016/2017 sytuacji takich nie stwierdzono.
(akta kontroli str. 269-275)

Dyrektor wyjaśniła, że aby klasy nie kończyły zbyt późno lekcji w szkole wykorzystuje się wszystkie sale lekcyjne, w tym również te, które nie są pracowniami. Dalej wyjaśniła, że istnieje możliwość zamiany sali z inną klasą w przypadku konieczności prowadzenia lekcji w konkretnej sali.
(akta kontroli str. 276-279)

Zajęcia ruchowe, poza salą gimnastyczną odbywały się również na korytarzu. Analiza planów lekcji trzech klas³⁵ na przestrzeni trzech lat szkolnych wykazała, że dostępność do sali gimnastycznej nie pogorszyła się.
(akta kontroli str. 280-291)

³¹W roku szkolnym 2017/2018 klasy VII kończyły lekcje najpóźniej o 16.15, a klasy VII i VIII w obecnym roku szkolnym kończyły lekcje najpóźniej o 16.25.

³² Przedmioty wymagające długotrwałej koncentracji nie następowały po sobie (przedmioty humanistyczne były na przemian ze ścisłymi). Ustalono na podstawie analizy planów lekcji klas: Ia, IIb, IIIc, IVa, Vb, VIc na rok 2016/2017, IIa, IIIb, IVc, Va, VIb, VIIc na rok 2017/2018 i klas IIIa, IVb, Vc, VIa na rok 2018/2019.

³³ Na podstawie planów lekcji klas VIIc i VIIIb – dotyczy matematyki, która odbywa się na 7 godzinie lekcyjnej.

³⁴ Na próbie 18 przedmiotów realizowanych przez trzy klasy w roku 2016/2017 i trzy klasy w roku 2018/2019.

³⁵ IVa, Va i VIa w latach szkolnych 2016/2017 i 2018/2019.

2.1.7.

W szkole zapewniono zróżnicowaną ofertę zajęć pozalekcyjnych. W okresie objętym kontrolą Szkoła oferowała zajęcia pozalekcyjne rozwijające zainteresowania oraz wynikające z pomocy psychologiczno-pedagogicznej³⁶. W roku 2018/2019 było to 90 godzin tygodniowo, w tym 20 godzin rozwijających zainteresowania i 70 godzin tygodniowo na realizację pomocy psychologiczno-pedagogicznej. W szkole w okresie objętym kontrolą liczba godzin zajęć związanych z rozwojem zainteresowań i zagospodarowaniem czasu wolnego spadała: w roku 2016/2017 były to 73 godziny, w roku 2017/2018 - 45 godzin tygodniowo, a w obecnym 20, co oznacza, że w roku 2018/2019 nastąpił spadek tygodniowej liczby godzin tych zajęć o 55,6 % w stosunku do roku poprzedniego i o 72,6% w stosunku do roku 2016/2017. W przypadku zajęć związanych z pomocą psychologiczno-pedagogiczną nastąpił ich wzrost: w roku 2016/2017 były to 37 godzin tygodniowo, a w poprzednim i obecnym roku szkolnym jest to 70 godzin. Zajęcia były zorganizowane z sposób zgodny z przepisami prawa oświatowego oraz zgodnie z §15 ww. rozporządzenia w sprawie zasad udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej³⁷.

(akta kontroli str. 392-396)

Dyrektor wyjaśniła, że spadek liczby godzin zajęć dodatkowych rozwijających zainteresowania był przede wszystkim wynikiem zmiany KN. Do końca sierpnia 2016 roku obowiązywał art. 42 ust. 2 pkt 2 lit b KN, który obligował nauczyciela do prowadzenia (oprócz pensum) dwóch godzin dodatkowych w ramach etatu, co przeznaczone było na prowadzenie zajęć pozalekcyjnych. W kolejnym roku szkolnym zasada ta była nadal stosowana, a w roku szkolnym 2017/2018 nauczyciele zgodzili się prowadzić w ramach etatu jedną godzinę zajęć. Natomiast w bieżącym roku szkolnym zajęcia te prowadzone są na zasadzie całkowitej dobrowolności - to nauczyciele decydują czy chcą prowadzić zajęcia dodatkowe.

(akta kontroli str. 397-398)

Szkoła posiada bogatą ofertę zajęć dodatkowych. Przykłady nowatorskich zajęć dodatkowych realizowanych w bieżącym roku w Szkole to:

- innowacja pedagogiczna (metodyczno-wychowawcza) „Przez żołądek do serca” – obejmująca klasę VIIIb (19 uczniów). Głównym celem programu była integracja społeczności klasowej oraz doskonalenie umiejętności pracy w grupie, z wykorzystaniem do tego celu szkolnego kącika kulinarnego. Stosowanie metod i technik aktywizujących, pozwalało na dużą swobodę działania uczniów, wzrost ich kreatywności oraz zdolności twórczego myślenia,
- program „Jedz zdrowo. Będziesz zdrowy - Eat healthy. Stay healthy” – obejmująca klasę IVb (19 uczniów). Dzieci poprzez gotowanie uczyły się zdrowych nawyków żywieniowych. Dodatkowo rozwijały umiejętności językowe (przepisy w języku angielskim),
- innowacja metodyczna „eTwinning na lekcjach języka angielskiego” – obejmująca klasę Va (20 uczniów). Uczniowie na lekcjach języka angielskiego uczestniczyli w jednym z projektów - eTwinning. Jest to program Unii Europejskiej, który skupia się na współpracy międzynarodowej uczniów i nauczycieli. Uczniowie mieli okazję uczyć się, wykonywać zadania, współdziałać z rówieśnikami z innych krajów wykorzystując internet, technologie komunikacyjno-informatyczne, umiejętności językowe i pracy w zespole, uczniowie mieli szansę na poznanie tradycji i kultury innych krajów,
- innowacja pedagogiczna „Matmomania z Polskim w Tle”, obejmująca 25 uczniów. Innowacja ta to tworzenie gazetki szkolnej w wersji papierowej oraz elektronicznej jak również uczestniczenie w wernisażach, warsztatach, spotkaniach z ludźmi kultury, nauki i sportu. W ramach innowacji organizowany był konkurs

³⁶ zajęć pozalekcyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 1578).

³⁷ Co ustalono na podstawie próby 10 % z 86 wszystkich zajęć realizowanych w okresie objętym kontrolą, tj. dziewięciu zajęć (w tym 8 zajęć rozwijających zainteresowania i jednego zajęcia dydaktyczno-wyrównawczego).

matematyczno-polonistyczno-informatyczno-artystyczny na prezentację multimedialną o zasięgu ogólnopolskim,

- innowacja metodyczna pt. "Kolorowe dźwięki – gramy na Bum bum rurkach" obejmuje 14 uczniów. Głównym założeniem innowacji jest zapoznanie uczniów z techniką gry na tym instrumencie oraz z podstawowymi elementami muzyki – z rytmem i melodią. Zespołowe muzykowanie uczy odpowiedzialności, umiejętności koncentracji uwagi, dyscypliny, rozwija wyobraźnię muzyczną i inwencję twórczą oraz sprawność manualną,
- innowacja pedagogiczna "Pedagogika Marii Montessori na zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych w szkole publicznej", która obejmowała trzech uczniów. Dzieci same wybierały pomoc, jednocześnie mając możliwość pracy ze wszystkimi zgromadzonymi materiałami z grupy ćwiczeń życia praktycznego, kształcenia sensorycznego, edukacji językowej i edukacji matematycznej. Hasło "pomóż mi zrobić to samemu" jest podstawą pracy na zajęciach,
- innowacja metodyczno-pedagogiczna „Matematyka w kuchni” – obejmująca 27 uczniów. Głównym założeniem innowacji jest zwrócenie uwagi dzieciom na wykorzystanie wiedzy matematycznej w życiu codziennym tj. w kuchni. Program ma zachęcić dzieci do nauki matematyki poprzez eksperymentowanie, doświadczenie. Poprzez gotowanie uczniowie uczyli się zamiany jednostek, obliczali objętości, ważyli i szacowali produkty.

(akta kontroli str. 399-403)

2.1.8.

W szkole prowadzono nauczanie na podstawie prawidłowo dopuszczonych programów nauczania i podręczników szkolnych.

Od 1 września 2017 r. zostały wprowadzone nowe programy nauczania dla nowej podstawy programowej. Wnioski nauczycieli/zespołów nauczycieli do Dyrektora w sprawie dopuszczenia programów nauczania na lata 2017/2018 zawierały oświadczenie nauczyciela/grupy nauczycieli, że zaproponowany program nauczania zawiera treści zgodne z zawartymi w podstawie programowej danego przedmiotu³⁸. Programy nauczania oraz zestaw podręczników i materiałów ćwiczeniowych zaproponowane przez Dyrektora zostały zatwierdzone przez Radę Pedagogiczną³⁹ oraz przez Radę Rodziców⁴⁰.

(akta kontroli str. 404-427)

2.1.9.

Uczniowie otrzymali komplet podręczników w pierwszym tygodniu zajęć⁴¹. Ponadto, jak wynika z wyjaśnień Dyrektor SP 17, zdarzyły się incydentalne przypadki odbioru książek w drugim tygodniu, co było wynikiem nieobecności ucznia w szkole w pierwszym tygodniu zajęć.

(akta kontroli str. 428, 691-693, 747)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Od 30 listopada 2017 r. do 28 listopada 2018 r. Szkoła funkcjonowała na podstawie Statutu⁴², który nie zawierał części elementów wymaganych art. 98 ustawy Prawo oświatowe tj. organizacji współdziałania ze stowarzyszeniami lub innymi organizacjami w zakresie działalności innowacyjnej (art. 98 ust 2. pkt 3 ww. ustawy), organizacji pracowni szkolnych (ust. 1 pkt 12), organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego

³⁸ Co potwierdziła kontrola programów nauczania języka angielskiego w klasach IV-VIII i edukacji wczesnoszkolnej w klasach I-III.

³⁹ Protokół nr XIV/2016/2017 zebrania Rady Pedagogicznej w sprawie zatwierdzenia klasyfikacji uczniów SP17 za rok szkolny 2016/2017 z dnia 19 czerwca 2017 r.

⁴⁰ 19 czerwca 2017 r.

⁴¹ Książki zostały dostarczone do szkoły do końca sierpnia 2017 i 2018 r. Na próbie 5 oddziałów z 22 (22, 73 %) w 2017 r., tj. 1a, 1b, 2a, 2b, 3a podręczniki zostały wydane od 4 – 7 września, a w 2018 r. dla 5 oddziałów z 25 (20%) 1a, 1b, 2b, 3 d, 3e podręczniki zostały wydane od 3-7 września.

⁴² Uchwałą nr 04/17/18 Rady Pedagogicznej SP nr 17 z dnia 30 listopada 2017 r. w sprawie zatwierdzenia zmian w Statucie Szkoły wprowadzono tekst ujednoczony Statutu Szkoły (obowiązuje od 30 listopada 2017 r.). Zmiany w statucie wynikały m.in. ze zmian w systemie oświaty.

(art. 98 ust. 1 pkt 16), sposobu organizacji i realizacji działań w zakresie wolontariatu (art. 98 ust. 1 pkt. 21).

(akta kontroli str. 46-86, 108-109)

Dyrektor wyjaśniła, że prace nad nowym statutem przedłużały się dlatego w tekście statutu nie znalazły się wymagane elementy, natomiast zostały one uwzględnione w Zarządzeniu Dyrektora Szkoły⁴³, którym wprowadzono procedury dotyczące zasad działania szkolnego wolontariatu (zał. nr 2), szkolnego systemu doradztwa zawodowego (zał. nr 3), działalności innowacyjnej i eksperymentalnej (zał. nr 4). Zarządzenie to, jak dalej wyjaśniła Dyrektor, zobowiązywało Radę Pedagogiczną do przedstawienie projektu Statutu Szkoły, w którym wszystkie te zasady będą umieszczone.

(akta kontroli str. 87-107)

2.2 Zmiany warunków lokalowych.

Opis stanu
faktycznego

2.2.1.

Wyposażenie pomieszczeń do nauki dla klas I-III odpowiadało wymogom określonym w podstawie programowej. W salach znajdowały się dwie części: edukacyjna i rekreacyjna wyposażone m.in. w liczmany, gry planszowe i strategiczne, kąciki tematyczne, narzędzia i środki dydaktyczne. Wszystkie dwie sale przypisane obecnym klasom III⁴⁴ zostały wyposażone w sposób zalecany w podstawie programowej z 2012 r. Dwie z trzech sal przypisanych obecnym klasom I i II⁴⁵, zostały wyposażone w sposób zalecany w podstawie programowej z 2017 roku. Jedna sala, tj. 13 nie została wyposażona w tablicę interaktywną.

Wyposażenie pomieszczeń do nauki dla klas IV-VIII, poza nielicznymi wyjątkami odpowiadało realizowanej podstawie programowej. Szkoła była dobrze wyposażona, zwłaszcza pracownie tj. przyrodniczo-biologiczno-geograficzna i chemiczno-fizyczna, które posiadały wyposażenie dodatkowe, takie jak modele cząsteczek, modele atomu, plazmę do badań, demonstrator pola magnetycznego, statywy do fizyki i chemii, zestaw skał i minerałów. Na 12 sal objętych oględzinami⁴⁶, 9 było kompletnie wyposażonych. W dwóch salach⁴⁷ brakowało tablicy interaktywnej, a pracownia przyrodniczo-biologiczno-geograficzna nie została wyposażona w przenośny gnomon⁴⁸.

Wyposażenie pracowni komputerowej zapewniało każdemu uczniowi dostęp do osobnego komputera z dostępem do internetu. W sali komputerowej zorganizowano 25 stanowisk, tj. tyle, ilu uczniów uczęszczało do najbardziej licznej klasy⁴⁹.

Na terenie Szkoły znajdowały się dwie sale gimnastyczne. Ponadto na jej terenie znajdowały się dwa boiska: jedno do koszykówki i jedno wielofunkcyjne oraz plac zabaw. Sala gimnastyczna wyposażona była w urządzenia i sprzęt sportowy zgodny z podstawą programową. Podłoga sali gimnastycznej miała zdarty lakier oraz stwierdzono ubytki w warstwie ochronnej balustrady schodów.

(akta kontroli str. 429-519, 714-717)

Pomieszczenia sanitarne zostały wyposażone w bieżącą ciepłą i zimną wodę oraz środki higieniczne. Urządzenia sanitarne były zróżnicowane pod względem wysokości ich montażu, dostosowanej do uczniów w różnym przedziale wiekowym.

Zastrzeżenia NIK budzi liczba urządzeń sanitarnych przypadających na jednego ucznia. Jedna miska toaletowa przypadała na: 41 chłopców w wieku od 7 do 11 lat i 30 chłopców w wieku od 12 do 15 lat. Jeden pisuar przypadał na 33 chłopców w wieku od 7 do 11 lat i 23 chłopców w wieku od 12 do 15 lat. W przypadku dziewcząt: jedna miska toaletowa przypadała na 27 dziewcząt w wieku od 7 do 11 lat i na 19 dziewcząt w wieku od 12 do 15 lat. Dostępność toalet dla uczniów uległa pogorszeniu, bowiem mimo iż liczba uczniów wzrosła w ciągu dwóch lat o 13%⁵⁰, to liczba urządzeń sanitarnych pozostała

⁴³ Zarządzenie nr 0161/18/2017/2018 z dn. 30 listopada 2017 r.

⁴⁴ Sale nr 14 i 16.

⁴⁵ Sale nr 13, 16 i 17.

⁴⁶ Sale tematyczne przeznaczone dla klas IV-VIII, tj. 19, 19a, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27a, 28 i 29.

⁴⁷ Sala 19 i 23.

⁴⁸ Gnomon to najprostsz zegar słoneczny, mający postać pionowego pręta lub słupa ustawionego na podstawie.

⁴⁹ Obecna klasa IIb.

⁵⁰ Z 437 wg stanu na 30 września 2016 r. do 494 wg stanu na 30 września 2018 r.

na niezmiennym poziomie. Dyrektor wniosowała do Organu prowadzącego o remont łazienek i zwiększenie liczby urządzeń we wrześniu 2017 r. i 2018 r., jednak do dnia kontroli NIK środki na ten cel nie zostały przyznane. Urząd Miasta w Tychach poinformował Dyrektora Szkoły, iż „mając na uwadze potrzeby placówki, (...) czyni starania, aby zabezpieczyć odpowiednie środki na zakres związany z remontem sanitariatów (...) w budżecie na 2019 rok”.

(akta kontroli str. 428-438, 658-660, 714-717)

2.2.2.

Meble szkolne spełniały wymogi ergonomii⁵¹. Szkoła dysponowała zestawami mebli przystosowanymi do wzrostu uczniów. Z uwagi na konieczność prowadzenia w tej samej sali zajęć dla klas IV i VIII w salach znajdowały się zestawy mebli przystosowane dla uczniów różnego wzrostu.

W roku szkolnym 2017/2018 w wyniku zmian SP Nr 17 powstały trzy oddziały klas VII. W roku tym nie dokonano zakupów sprzętu, co Dyrektor tłumaczyła tym, że Szkoła posiadała meble dostosowane do wzrostu uczniów klas VII, zwłaszcza, że część tych uczniów rozpoczęła naukę w wieku sześciu lat, więc ich wzrost był na poziomie szóstoklasistów. W roku szkolnym 2018/2019 zakupiono 22 stoliki i 22 krzesła (w największym rozmiarze, tj. nr 7⁵²).

(akta kontroli str. 106-107, 520-525)

2.2.3.

W roku szkolnym 2018/2019 w Szkole był dostępny dla uczniów i pracowników gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, który spełniał wymogi określone w § 27, § 29 i § 36 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą⁵³. Gabinet był wyposażony w jedną umywalkę z baterią z ciepłą i zimną wodą, dozownik z mydłem w płynie, pojemnik z ręcznikami jednorazowego użycia i pojemnik na zużyte ręczniki. Gabinet profilaktyki zdrowotnej zapewniał uczniom możliwość korzystania z pomocy pielęgniarskiej od poniedziałku do piątku.

(akta kontroli str. 429-438, 566)

2.2.4.

Stosownie do postanowień art. 105 ustawy Prawo oświatowe oraz § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli⁵⁴ w SP Nr 17 zapewniono uczniom możliwość korzystania z opieki świetlicowej, od poniedziałku do piątku w godz. od 7.00 do 16.30. Roczne plany pracy świetlicy były ujęte w Planach pracy Szkoły⁵⁵.

Liczba uczniów korzystających ze świetlicy przypadających na jednego nauczyciela nie przekraczała 25 osób⁵⁶. Ujęte w planach pracy zadania były realizowane adekwatnie do potrzeb dzieci znajdujących się w świetlicy, a zajęcia opiekuńczo-wychowawcze dostosowane były do rozwoju dzieci, w szczególności były zajęcia rozwijające zainteresowania jak np. prace plastyczne – techniczne, gry edukacyjne oraz zajęcia zapewniające prawidłowy rozwój fizyczny (tj. piłkarzyki, zabawy ruchowe) oraz odrabianie zdań domowych. Sposób funkcjonowania świetlicy określono w regulaminie⁵⁷.

(akta kontroli str. 429-438, 566-606)

⁵¹ Na podstawie próby 5% z 492 tj. 25 uczniów z klasy 2b.

⁵² Tj. wzrostu 1,74 m – 2,07 m zgodnie z PN-EN 1729 z dnia 1 października (meble, krzesła i stoły dla instytucji edukacyjnych).

⁵³ Dz. U. poz. 739.

⁵⁴ Dz. U. poz. 649, ze zm.

⁵⁵ Które zostały uchwalone przez Radę Pedagogiczną na koniec poprzedniego roku szkolnego na kolejny rok szkolny odpowiednio uchwałami: Uchwała nr 09/15/16 Rady Pedagogicznej Szkoły Podstawowej nr 17 w Tychach z dnia 30 sierpnia 2016 r. w sprawie zatwierdzenia planu pracy w roku szkolnym 2016/2017, Uchwała nr 11/16/17 Rady Pedagogicznej Szkoły Podstawowej nr 17 w Tychach z dnia 31 sierpnia 2016 r. w sprawie zatwierdzenia planu pracy w roku szkolnym 2017/2018, Uchwała nr 09/18/19 Rady Pedagogicznej Szkoły Podstawowej nr 17 w Tychach z dnia 30 sierpnia 2016 r. w sprawie zatwierdzenia planu pracy w roku szkolnym 2018/2019.

⁵⁶ Ustalono na podstawie próby z zajęć świetlicowych z jednego tygodnia roku szkolnego 2018/2019 w okresie od 22 października 2018 r. – 26 października 2018 r.

⁵⁷ W okresie objętym kontrolą funkcjonowały dwa regulaminy świetlicy szkolnej odpowiednio: pierwszy z dnia 1 września 2009 r. (obowiązywał od dnia 1 września 2009 r. – 2 września 2018 r.), kolejny z 3 września 2018 r. (obowiązuje od dnia 3 września 2018 r.).

2.2.5.

W okresie objętym kontrolą, stosownie do zapisów art. 106 ustawy Prawo oświatowe oraz § 10 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁵⁸, w Szkole była stołówka szkolna, która zapewniała możliwość spożycia ciepłego obiadu przygotowanego przez pracowników zatrudnionych przez Szkołę. W stołówce znajdowało się 81 krzeseł i 34 stoliki. Posiłki wydawane były w godz. 11.30 – 13.50 pod nadzorem dyżurujących nauczycieli (od 2 do 3) w ramach trzech przerw lekcyjnych i jednej lekcji dla dzieci ze świetlicy szkolnej, co umożliwiała wydanie posiłku wszystkim dzieciom korzystającym z wyżywienia.

W poszczególnych latach szkolnych liczba uczniów korzystających z posiłków w stołówce szkolnej wynosiła odpowiednio: 203, 209 i 207.

Ponadto, w stołówce w ramach dwóch przerw uczniowie pod nadzorem nauczyciela mieli możliwość skorzystania z kącika śniadaniowego.

(akta kontroli str. 429-438, 566)

2.2.6.

Stosownie do zapisów art. 103 ust. 1 pkt 2 oraz art. 104 ustawy Prawo Oświatowe w szkole funkcjonowała biblioteka szkolna, która dostępna była dla uczniów od poniedziałku do piątku⁵⁹. W ramach biblioteki działała czytelnia multimedialna dostępna przez dziesięć godzin tygodniowo, w której były cztery stanowiska komputerowe umożliwiające uzyskanie informacji związanych z procesem dydaktycznym. W bibliotece znajdowały się lektury obowiązujące wg nowej podstawy programowej⁶⁰.

(akta kontroli str. 429-438, 516-518, 566)

2.2.7.

Szkolny plac zabaw powstał w ramach programu „Radosna Szkoła” w roku 2012 r., posiadał atesty i certyfikaty na wszystkie znajdujące się na nim urządzenia oraz atest na nawierzchnię, który był zgodny z normą PN-EN 1177:2009. Plac zabaw był ogrodzony.

W okresie objętym kontrolą każdorazowo przed rozpoczęciem roku szkolnego, plac zabaw był sprawdzany pod względem technicznym przez komisję BHP i PPOŻ⁶¹ w ramach kontroli przeprowadzanej na wniosek Dyrektora Szkoły Nr 17, na podstawie § 3 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Również w każdym roku objętym kontrolą, firmy zakontraktowane przez organ prowadzący przeprowadzały okresową kontrolę stanu technicznego budynku, otoczenia i urządzeń oraz były zobowiązane do usunięcia stwierdzonych usterek, co każdorazowo było wykonywane, aby uczniowie klas młodszych mogli bezpiecznie korzystać z placu zabaw. Dyrektor SP Nr 17 zapewniła bezpieczeństwo i higienę warunków na terenie placu zabaw, co było zgodne z § 2 cyt. wyżej rozporządzenia.

(dowód akta kontroli str. 429-438, 504-505, 514, 528-538)

2.2.8.

Pomieszczenia, w których realizowane było kształcenie, spełniały normy bezpieczeństwa i higieny pracy. Dyrektor Szkoły realizowała⁶² obowiązek kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły na podstawie § 3 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, dokonując corocznie sprawdzenia pod względem technicznym wszystkich obiektów tj. budynku Szkoły wraz z instalacjami i wyposażeniem, otoczenia Szkoły (placu zabaw, boisk, dojścia i ogrodzenia) przez

⁵⁸ Dz.U. z 2003, nr 6, poz. 69 ze zm., zwane dalej: „rozporządzeniem w sprawie bezpieczeństwa i higieny”.

⁵⁹ W godzinach: w poniedziałek od 8.00- 15.20, wtorek – 8.00-15.05, środa 8.00-14.00, czwartek 8.00-15.00, piątek 8.00-13.00. Tygodniowy wymiar pracy biblioteki w poszczególnych latach wynosił: 2016/2017 – 31,30 godzin, 2017/2018 – 30 godzin, 2018/2019 – 32,25 godzin.

⁶⁰ Na 32 pozycje lektur szkolnych biblioteka zapewniała dostęp: całościowy w przypadku 27 pozycji, częściowy w przypadku 5 pozycji przy uwzględnieniu liczby uczniów najliczniejszej klasy.

⁶¹ Protokół z dnia 30 sierpnia 2016 r. w sprawie kontroli obiektów należących do SP 17 w zakresie zpewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z tych obiektów, Protokół z dnia 22 sierpnia 2017 r. w sprawie kontroli obiektów należących do SP 17 w zakresie zpewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z tych obiektów, Protokół z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie kontroli obiektów należących do SP 17 w zakresie zpewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z tych obiektów.

⁶² Poprzez Komisję w sprawie kontroli BHP i PPOŻ w skład, której wchodzili Zakładowy Społeczny Inspektor Pracy (pracownik szkoły) i Główny Specjalista BHP (firma zakontraktowana przez organ prowadzący). W latach 2017 i 2018. Natomiast w 2016 r. Komisja składała wyłącznie się z pracowników szkoły (tj. czterech osób).

działanie komisji ds. bezpieczeństwa w ramach kontroli BHP i PPOŻ przeprowadzanej na wniosek Dyrektora SP Nr 17 (w ww. protokołach brak zaleceń).

(akta kontroli str. 528-538)

Również corocznie w imieniu organu prowadzącego, zakontraktowani przez niego przedsiębiorcy dokonywali oceny stanu technicznego wszystkich obiektów i urządzeń podczas kontroli okresowej stanu technicznego obiektu⁶³ oraz usuwali ustalone w wyniku oględzin usterki. Przedsiębiorcy ci usuwali również usterki ustalone w ramach kontroli własnych szkoły, na zlecenie Dyrektora SP Nr 17 na podstawie zawartych przez Gminę Tychy umów⁶⁴.

W SP Nr 17 ostatnią próbę ewakuacyjną przeprowadzono 24 listopada 2017 r.

(akta kontroli str. 539-560)

Żadna z siedmiu⁶⁵ kontroli Inspekcji Sanitarnej nie wykazała istotnych nieprawidłowości stanowiących zagrożenie dla bezpiecznego użytkowania obiektu Szkoły. Z protokołów powypadkowych wynika, że do żadnego z nich nie doszło w wyniku zaniedbań personelu Szkoły – wszystkie były wynikiem zachowań uczniów.

Kontrola Inspekcji Sanitarnej z 13 kwietnia 2018 r. wykazała, że część uczniów podczas lekcji zajmowała miejsca, które były dla nich niewłaściwe z uwagi na ich wzrost. Jak wynika z dokumentacji było to wynikiem pozostawienia uczniom dowolności w zajmowaniu miejsc (w jednej klasie znajdują się stoliki i krzesła różnej wielkości, tak aby lekcje w danej klasie mogły mieć zarówno klasy VIII i IV, do których uczęszczają uczniowie różnego wzrostu). Po kontroli Dyrekcja podjęła działania w celu wyeliminowania takich sytuacji.

(akta kontroli str. 561-565)

OCENA CZĄSTKOWA

Organizacja procesu nauczania po wprowadzeniu zmian w systemie oświaty była prawidłowa. Stan zatrudnienia był adekwatny do potrzeb Szkoły, a nauczyciele posiadali kwalifikacje odpowiednie do prowadzonych zajęć. Budżet Szkoły w każdym kolejnym roku przewidywał środki na doskonalenie nauczycieli i były one w całości wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem. Obowiązkowe zajęcia dydaktyczne zostały prawidłowo zorganizowane, a oferta zajęć pozalekcyjnych była zróżnicowana. Kształcenie prowadzono na podstawie prawidłowo dopuszczonych programów nauczania i podręczników szkolnych. W szkole znajdowały się sale lekcyjne dedykowane konkretnym przedmiotom i zostały one należycie wyposażone. Ławki i krzesła były przystosowane do różnego wzrostu uczniów. Dyrektor w każdym roku kontrolowała stan pomieszczeń i otoczenia Szkoły w celu zapewnienia higienicznych i bezpiecznych warunków nauki. NIK zauważa jednak, że organizacja obecnego roku szkolnego, pod względem zmianowości i czasu w jakim zajęcia odbywają się w szkole oraz dostępności pracowni uległa niewielkiemu pogorszeniu w stosunku do roku szkolnego 2016/2017, tj. przed wprowadzeniem zmian w systemie oświaty. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła braku w Statucie⁶⁶ w okresie od 30 listopada 2017 r. do 28 listopada 2018 r. wszystkich elementów wymaganych art. 98 ustawy Prawo oświatowe.

⁶³ Protokół z kontroli okresowej stanu technicznego obiektu z dnia 18 marca 2016 r. oraz protokół w wyniku kontroli okresowej placu zabaw z dnia 18 marca 2016 r., Protokół z kontroli okresowej stanu technicznego obiektu z dnia 20 marca 2017 r. Protokoły usuwania usterek lub awarii: z dnia 17 sierpnia 2018 r. – przeczyszczenia rynien, z dnia 17 września 2018 r. – pęknięty kosz do koszykówki naprawa, z dnia 11 września 2018 r. – przeprogramowanie zegara sterującego dzwonkiem lekcyjnym, z dnia września 2018 r. – wymiana lampy przy wejściu do Szkoły przy użyciu zwyżki, z dnia 4 września 2018 r. – przegląd bramek na boisku szkolnym – malowanie i naprawa.

⁶⁴ Umowy w okresie objętym kontrolą zwarte przez Gminę Miasta Tychy odpowiednio: z firmą ELMAX. w zakresie przeglądów i usuwania usterek technicznych obiektów (umowa nr IRI.272.001.2016 z dnia 7 stycznia 2016 r., umowa nr IRI.272.003 b.2017 z dnia stycznia 2017 r., umowa nr IRI.272.12.2018 z dnia 30 stycznia 2018 r., z firmą Centrum Komputerowe „Planeta” na rok 2018 r. w zakresie serwisowania sprzętu komputerowego (umowa nr 75/2015 z dnia 10 grudnia 2015 r., umowa 52/2016 z dnia 30 grudnia 2016 r., umowa 5/2018 z dnia 26 stycznia 2018 r. umowa nr 41/2018 z dnia 19 lipca 2018 r.).

⁶⁵ Przeprowadzonych w latach 2016-2018.

⁶⁶ Uchwałą nr 04/17/18 Rady Pedagogicznej SP nr 17 z dnia 30 listopada 2017 r. w sprawie zatwierdzenia zmian w Statucie Szkoły wprowadzono tekst ujednoczony Statutu Szkoły (obowiązuje od 30 listopada 2017 r.).

3. Współpraca z instytucjami przy wprowadzaniu zmian w systemie oświaty

Opis stanu faktycznego

3.1.

Dyrektor SP 17 zdiagnozowała potrzeby Szkoły wynikające ze zmian w systemie oświaty i podjęła działania w zakresie stanu obiektu, jego funkcjonalności i dostosowania do zmienionych potrzeb, m.in.:

- kierowała wnioskami⁶⁷ do organu prowadzącego o przekazanie Szkole czterech mieszkań komunalnych znajdujących się w budynku SP nr 17, z przeznaczeniem na pracownie przedmiotowe z uwagi na przekształcenie się szkoły sześciolletniej na ośmioletnią (Gmina przyznała jedno mieszkanie), o środki finansowe na wyposażenie składnicy akt⁶⁸ (środki nie zostały przyznane),
- wnioskowała⁶⁹ do Gminy o przyznanie dodatkowych środków finansowych na wyposażenie dwóch sal lekcyjnych (które wcześniej były przeznaczone na gabinet pedagoga i sale rekreacyjną „Radosnej Szkoły” i zostały przekształcone na sale lekcyjne dla IV –VIII). Gmina przekazała środki finansowe na wyposażenie,
- wnioskowała o zwiększenie środków finansowych⁷⁰ z przeznaczeniem na: utworzenie dwóch pracowni przedmiotowych tj. fizyczno-chemicznej i geograficzno-biologicznej (Gmina zakupiła wyposażenie ww. pracowni⁷¹) oraz na zakupienie stolików i krzeseł dla najwyższych uczniów,
- zaadaptowała małą salkę zabaw „Radosnej Szkoły” na salę gimnastyczną dla klas I-III w ramach posiadanych środków,
- wnioskowała⁷² o przyznanie środków na remont toalet na I piętrze, których było za mało w stosunku do uczniów. Gmina nie przyznała środków na ten cel w roku 2017 i 2018.

(akta kontroli str. 612-660)

Dyrektor Szkoły dokonała także oceny stanu zatrudnienia i kwalifikacji nauczycieli w odniesieniu do wymagań wprowadzanych zmian w systemie oświaty, w wyniku czego:

- zwiększono zatrudnienie na podstawie projektu arkusza organizacyjnego Szkoły, (zamieszczono ogłoszenia w związku z poszukiwaniem nauczycieli o określonych kwalifikacjach na portalu oświatowym/internetowym MCO lub Kuratorium Oświaty w Katowicach),
- z trzech nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej, jednemu zaproponowano pracę w innej placówce, w ramach przeniesienia nauczyciela, a dwóm zaproponowano pozyskanie (w toku dofinansowanych studiów podyplomowych) kwalifikacji nauczyciela wspomagającego i obecnie pracują jako nauczyciele wspomagający,
- ponadto dofinansowano pozyskanie dodatkowych kwalifikacji, w tym do uczenia nowych przedmiotów, np. nauczyciel wspomagający poprzez studia podyplomowe uzyskał kwalifikacje do nauki przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa.

(akta kontroli str. 151, 245-245a, 612-620)

3.2.

Dyrektor SP Nr 17 w zakresie wdrażania zmian współpracowała z następującymi instytucjami: Ministerstwem Edukacji Narodowej⁷³, Kuratorium Oświaty i organem prowadzącym.

Współpraca z MEN dotyczyła przekazywania informacji dotyczących zmian w systemie oświaty, z którymi Dyrektor zapoznawała odpowiednio: nauczycieli (na zebraniach Rady Pedagogicznej oraz przez dziennik elektroniczny), uczniów (przez wychowawców klas oraz przez dziennik elektroniczny), rodziców (zabrania z rodzicami oraz przez dziennik elektroniczny). Ponadto, MEN drogą mailową instruowała wszystkie szkoły w takich sprawach jak: zasady i terminy wypełniania formularzy w Systemie Informacji Oświatowej,

⁶⁷ Pisma o przekazanie mieszkań: z dnia 29 grudnia 2016 r., 22 lutego 2017 r., 1 marca 2017 r.

⁶⁸ Pisma 28 listopada 2017 r., 4 września 2018 r. i 25 września 2018 r.

⁶⁹ Pisma o wyposażenie 16 sierpnia 2018 r. i 24 sierpnia 2018 r.

⁷⁰ Wniosek z dnia 9 marca 2017 r. o zwiększenie budżetu o środki finansowe na wyposażenie pracowni przedmiotowych w szkołach podstawowych.

⁷¹ Protokół odbioru przedmiotu zamówienia z 27 listopada 2017 r. Zamawiający Gmina Miasta Tychy – odbiorca Sp 17.

⁷² We wrześniu 2017 r. i wrześniu 2018 r.

⁷³ Dalej: „MEN”.

wzory wniosków na subwencję podręcznikową, zasady zwrotu za zagubione lub uszkodzone podręczniki, ważność legitymacji szkolnych. Ww. instrukcje Dyrektor SP Nr 17 przekazywała odpowiednio osobom odpowiedzialnym za realizację danych zadań. Istotne informacje związane ze zmianami znajdowały się na stronie internetowej Szkoły. Dyrektor SP Nr 17 wystąpiła do MEN z wnioskiem z dnia 5 września 2017 r.⁷⁴ o udział w „Rządowym programie rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2017-2019”⁷⁵. Szkoła w ramach tego programu pozyskała dwie tablice interaktywne, które zostały umieszczone w sali polonistycznej oraz sali edukacji wczesnoszkolnej.
(dowód akta kontrolrol str. 612-620, 661-671)

Kuratorium Oświaty na zebraniach dyrektorów tyskich szkół przekazywało informacje dotyczące zmian w systemie oświaty, dodatkowo informacje były przekazywane drogą mailową. Dyrektor wnioskowała do Kuratorium o opinie arkuszy organizacyjnych SP Nr 17 oraz aneksów do arkuszy organizacyjnych we wrześniu 2017 i 2018 r. (za pośrednictwem MCO).

(dowód akta kontroli str. 527, 612-660)

Dyrektor SP Nr 17 współpracowała z Miastem Tychy w zakresie przygotowania Szkoły do zmian w systemie oświaty poprzez m.in. ww. wnioskowanie o środki finansowe. Ponadto SP 17 uczestniczyła w okresie objętym kontrolą w trzech inicjatywach w ramach konkursu organizowanego przez MCO:

- w 2016 r. – uzyskano wyposażenie pracowni przyrodniczej;
- w 2017 r. – organ prowadzący sfinansował cykl zajęć z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów klas starszych;
- w 2018 r. – zrealizowano „Kącik kuchenny”, w ramach którego wyposażono część stołówki w meble oraz sprzęt kuchenny.

(dowód akta kontroli str. 612-620, 691-707, 725-745)

3.3.

Dyrektor SP 17 w ramach współpracy z instytucjami na rzecz wprowadzenia zmian w systemie oświaty podjęła następujące działania, odpowiednio z:

- Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Jaworznie w zakresie przekazywania informacji nauczycielom o nowych zasadach egzaminu dla ósmoklasistów, zapisania uczniów SP nr 17 do egzaminu próbnego na grudzień 2018 r., oddelegowania nauczycieli na szkolenie egzaminatorów,
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną – szkolenia nauczycieli dotyczące młodzieży starszej związane z nasileniem się problemów m.in. takich jak zagrożenia używkami, „cyberprzemocą”, które szczególnie nasilają się w klasach VII i VIII (Szkoła wcześniej była szkołą sześcioletnią),
- Wydawnictwami w zakresie wyboru podręczników i udziału w platformie⁷⁶ umożliwiającej uczestniczenie uczniów w egzaminach próbnych.

(akta kontroli str.612-620)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Dyrektor prowadziła współpracę z instytucjami odpowiedzialnymi za wprowadzenie zmian, w tym zwłaszcza z organem prowadzącym w zakresie pozyskania środków finansowych na realizację zdiagnozowanych potrzeb Szkoły wynikających z reorganizacji systemu oświaty.

⁷⁴ Wniosek Dyrektora SP 17 do Urzędu miasta Tychy, wniosek ten był przekazany przez organ prowadzący do MEN.

⁷⁵ W skrócie: „Aktywna tablica”.

⁷⁶ Wydawnictwa Pedagogicznego OPERON Sp. z o.o.

IV. Uwagi i wnioski

Wobec działań podjętych w trakcie kontroli, NIK odstępuje od formułowania wniosku pokontrolnego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Katowice, dnia 14 stycznia 2019 r.

Kontroler

Joanna Paliga

Gł. specjalista kontroli państwowej

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

.....